

عنوان مقاله:

ارزیابی مخاطرات زیست محیطی منطقه حفاظت شده دنا با استفاده از روش تصمیم گیری چندمعیاره (TOPSIS)

محل انتشار:

فصلنامه علوم محیطی، دوره 14، شماره 3 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسندگان:

سیده فهیمه ملک حسینی - گروه محیط زیست، پردیس علوم و تحقیقات خوزستان، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران

سولماز دشتی - گروه محیط زیست، پردیس علوم و تحقیقات خوزستان، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران

خلاصه مقاله:

سابقه و هدف: مناطق تحت حفاظت مدت طولانی است که به عنوان ابزار مهمی برای حفظ تمامیت زیستگاه و تنوع گونه در نظر گرفته شده اند. شناخت درست از عوامل تهدیدکننده مناطق حفاظت شده و بررسی اهمیت و میزان تاثیر آنها می تواند زمینه را برای جلوگیری و مقابله اصولی تر با این عوامل و نیز تهیه طرح های حفاظت از مناطق و مدیریت آنها فراهم آورد. مواد و روش ها: این بررسی در سال ۱۳۹۴، با هدف ارزیابی مخاطرات زیست محیطی منطقه حفاظت شده دنا واقع در شهرستان سی سخت، بر اساس روش تصمیم گیری چندمعیاره TOPSIS انجام شد. منطقه حفاظت شده دنا یکی از غنی ترین نقاط کشور از نظر تنوع زیستی و دارای وسعتی معادل ۹۳۷۸۰ هکتار است که در استان کهگیلویه و بویراحمد واقع شده است. در ابتدا با بررسی گزارش های موجود، بازدید میدانی و مصاحبه با کارشناسان و متخصصان محیط زیست مخاطرات اولیه منطقه مورد بررسی شناسایی و سپس با کمک پرسش نامه دلفی که بر اساس طیف لیکرت تنظیم شده بود، مخاطرات نهایی مشخص شدند. برای تجزیه و تحلیل و اولویت بندی مخاطرات شناسایی شده از روش TOPSIS استفاده شد. در این روش مخاطرات بر اساس سه شاخص (شدت اثر، احتمال وقوع و حساسیت محیط پذیرنده) اولویت بندی شدند. با توجه به مفهوم ALARP ریسک های مورد بررسی در سه سطح ریسک های بالا، ریسک های متوسط و ریسک های پایین تقسیم بندی شدند. در این بررسی با توجه به تعداد رده و طول رده، ریسک های تحت بررسی در پنج سطح (ریسک های غیرقابل تحمل، قابل توجه، متوسط، قابل تحمل و جزئی) طبقه بندی شدند. نتایج و بحث: در مرحله اول ۲۶ مخاطره شناسایی شد که در نهایت بر اساس روش دلفی ۱۸ ریسک در دو گروه حوادث طبیعی و مخاطره زیست محیطی (ریسک های فیزیکی، بیولوژیکی، اقتصادی-اجتماعی و فرهنگی) مشخص شدند. تجزیه و تحلیل و اولویت بندی ریسک های شناسایی شده نشان داد که شکار غیرمجاز حیوانات با ضریب نزدیکی ۹۰۵/۰ در اولویت اول و رهاسازی پسماند ناشی از حضور گردشگران با ضریب نزدیکی ۲۱۲/۰ در اولویت آخر قرار گرفتند. بر اساس سطح بندی مخاطرات، در منطقه حفاظت شده دنا ۱/۱ درصد مخاطرات در رده غیرقابل تحمل، ۸/۲۲ درصد مخاطرات در رده قابل توجه، ۷/۱۶ درصد مخاطرات در رده متوسط، ۲/۲۲ درصد مخاطرات در رده قابل تحمل و ۲/۲۲ درصد مخاطرات در رده جزئی قرار گرفتند. مهم ترین مخاطرات در بخش زیست محیطی که شامل زیر بخش های فیزیکی، بیولوژیکی، اقتصادی اجتماعی و فرهنگی می شود، شکار غیرمجاز در زیربخش اقتصادی اجتماعی، ریشه کنی گیاهان مرتعی و دارویی در زیربخش بیولوژیک، عدم حمایت سیستم قضایی کشور از محیط بانان در زیربخش فرهنگی و تاثیرات مخرب کشاورزی محلی در زیربخش فیزیکی بیشترین مخاطرات را بر منطقه حفاظت شده دنا داشته اند. همچنین در بخش مخاطرات محیط طبیعی، فرسایش به عنوان مهم ترین ریسک شناسایی شد. در نهایت راهکارهای مدیریتی برای کنترل و کاهش مخاطرات ارائه شد. نتیجه گیری: نتایج به دست آمده نشان داد که منطقه مورد بررسی با توجه به برنامه ریزی مدیریتی فعلی از وضعیت مناسبی برخوردار نیست. لذا به نظر می رسد بهترین گزینه برای حفظ تنوع ز ...

کلمات کلیدی:

منطقه حفاظت شده دنا، مخاطرات زیست محیطی، TOPSIS.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1301844>

